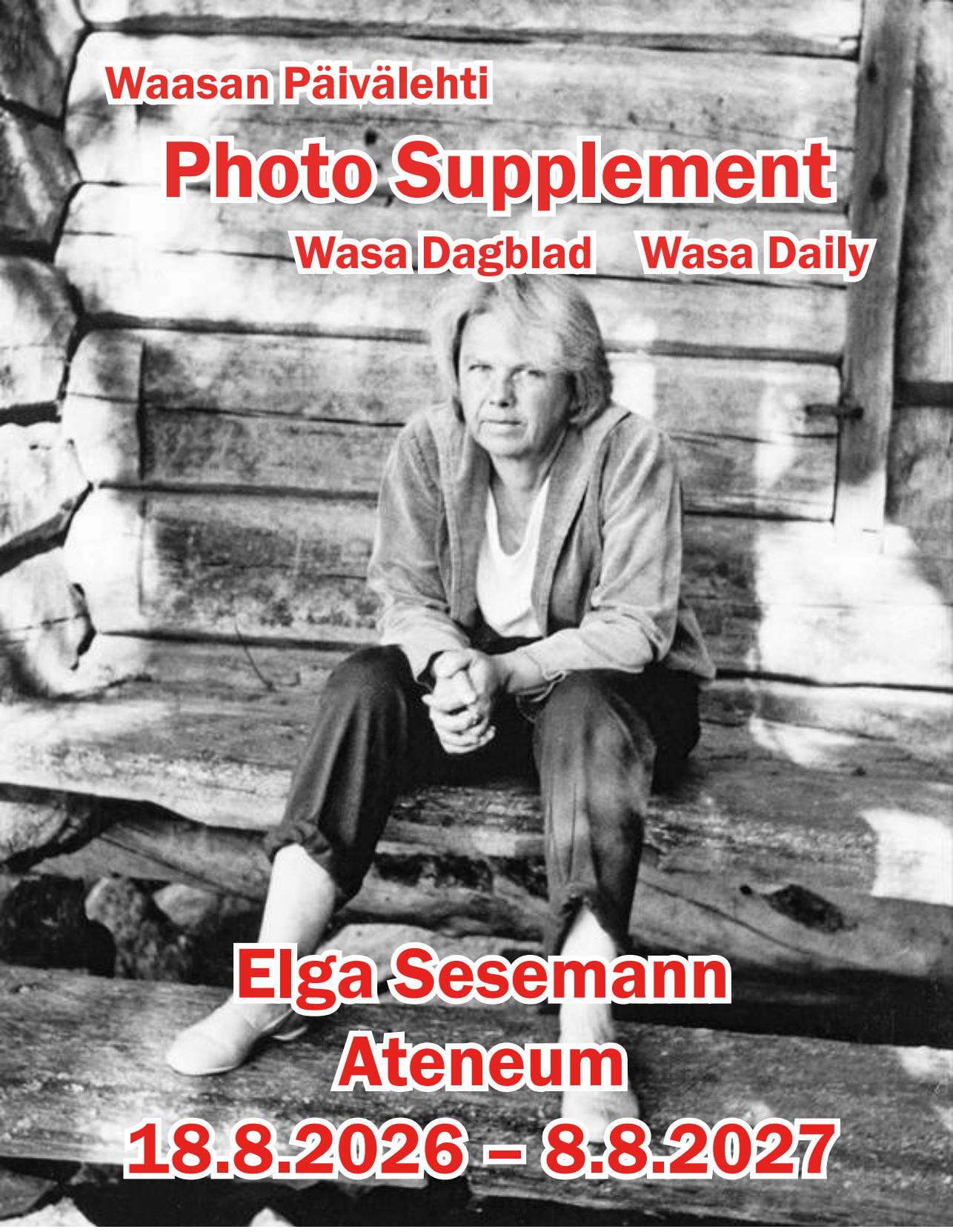

A black and white photograph of a woman, Elga Sesemann, sitting on a wooden log cabin wall. She is wearing a light-colored cardigan over a white top, dark trousers, and light-colored shoes. Her hands are clasped in her lap, and she is looking directly at the camera with a neutral expression. The background shows the horizontal logs of the cabin wall.

Waasan Päivälehti

Photo Supplement

Wasa Dagblad Wasa Daily

Elga Sesemann
Ateneum

18.8.2026 – 8.8.2027

*Elga Sesemann: Omakuva (1946), Kansallisgallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo
Kuva: Kansallisgalleria / Yehia Eweis*

*Elga Sesemann: Kukkaismyyjä (1946), Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo. Kuva:
Kansallisgalleria / Hannu Pakarinen*

ELGA SESEMANN

Elga Sesemann – itsenäinen modernisti, joka maalasi muistin maiseman Näyttely Ateneumissa 18.8.2026 – 8.8.2027

Kun Ateneumin pohjakerros avasi ovensa näyttelylle Mother Classics: Elga Sesemann 18. elokuuta 2026, se oli enemmän kuin katsaus lähes unohdettuun taiteilijaan. Se on uudelleenlöytäminen yhdestä Suomen itsepäisimmistä ekspressionisteista – naisesta, joka kieltäytyi seuraamasta trendejä, jätti pääkaupungin taidemaailman taakseen ja maalasi lapsuutensa Viipurin, evakuoinnin haavat ja sodanjälkeisen hiljaisen melankolian.

Elga Charlotte Sesemann syntyi 28. maaliskuuta 1922 Tienhaarassa Viipurin ulkopuolella saksalaistaiseen perheeseen. Koti oli monikielinen: saksaa äidin kanssa, venäjää isän kanssa, suomea koulussa. Perhe oli asunut alueella 1600-luvulta lähtien, ja hänen isänsä työskenteli pellavaöljytehtaassa. Turvallinen olemassaolo särkyi, kun

Talvisota syttyi. Vuonna 1939 perhe evakuoitiin Helsinkiin. Kotimaan menetys ja äkillinen katkos muodostuivat yhteiseksi langaksi hänen taiteellisessa työssään.

Helsingissä hän aloitti opinnot Suomen taideakatemiassa vuosina 1940–1943 ja jatkoi Vapaassa maalauskoulussa vuosina 1943–1944. Mutta Sesemann ei ollut opiskelija, joka suostui. Kun opettajat yrittivät kontrolloida hänen työtään liikaa, hän keskeytti opintonsa. Hän halusi maalata omilla ehdoillaan. Hän teki debyyttinsä vuonna 1943, ja maaliskuussa 1945, 23-vuotiaana, hän teki läpimurtonsa ensimmäisellä yksityisnäyttelyllään Taidesalonkissa Unioninkatua. Kriitikot yhdistivät hänen voimakkaan värikkyytensä Edvard Munchin ja Helene Schjerfbeckin väriytykseen. Hän maalasi

usein palettiveitsellä, levitti maalia paksuina, ilmeikkäin kerroksina ja loi kaupunkimaisemia, sisätiloja ja omakuvia, jotka olivat täynnä sodanjälkeisen ajan yksinäisyyttä ja ahdistusta.

Hänen ensimmäinen yksityisnäyttelynsä Helsingissä sai pääosin myönteisiä arvosteluja, vaikka Hufvudstadsbladetilla oli joitakin vastalauseita:

”Muodollisesti Elga Sesemannin maalaus tähän asti herättää melko paljon vastaväitteitä, mikä on ymmärrettävää taiteilijan nuoruuden valossa. Ennen kaikkea hänen kuvansa vaativat selkeämpää ja täydellisempää muodon tulkintaa. Jopa värit, joissa keltaiset ja keltaisen vihreät sävyt usein hallitsevat, voivat joskus vaikuttaa liian sumeilta ja epäpuhtailta. Siitä huolimatta, kuten yllä on hyvin esitetty, näyttely antaa myönteisen ja ennen kaikkea lupaavan

Elga Sesemann: Omakuva (1945). Kansalliskallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo, kokoelma Tuomo Seppo. Kuva: Kansalliskalleria / Jenni Nurminen.

kokonaisvaikutelman. Monissa niistä on jotain stimuloivaa.”

The New Press on myös epäileväinen ja ajattelee, että ”neiti Sesemann” tarvitsisi lisäkoulutusta: ”On varmasti totta, että taiteilija on toistaiseksi värien suhteen rajoitettu, koska muoto itsessään on ongelma, jota on vaikea ratkaista, erityisesti kuvaston kirjallisen sisällön osalta. Kuten täällä. Muodon opiskelun tulisi kuitenkin, huolimatta hänen luonnollisesta lahjakkuudestaan muotoon, olla vakavampaa kuin aiemmin muotojen opiskeluun. Sen pitäisi olla huomattavasti kiinteämpi kuin se on. Olisi ehkä hyödyllistä, jos hän odottaa, että värien kaipuu tuntuisi voimakkaammin, hän menisi Akatemian koulun veistosstudioon.”

Vuonna 1947 Elga Sesemann katsottiin Nya Pressenissä kuuluvan samaan ryhmään kuin Pirttikylän tunnetuin taiteilija Viktor Dalbo, Åke Laurén, Seppo Näätänen ja Werner Aström.

Täydellisen auringonpimennyksen aikana heinäkuussa 1945 hän meni naimisiin taiteilijakollegansa

Seppo Näätäsen kanssa. Pariskunta muutti ensin yksiöön Kulosaariin, mutta 1940-luvun lopulla he tekivät radikaalin valinnan: he lähtivät pääkaupungista ja rakensivat yksiön syrjäiseen Ruovesiin. Siellä, metsän ja hiljaisuuden ympäröimänä, he työskentelivät rinnakkain lähes kahden vuosikymmenen ajan. Luonto ja paikka muodostuivat uudeksi inspiraation lähteeksi, mutta Viipurin muistot ja pako jatkoivat kuvien kummitelua.

Kun Näätänen kuoli syöpään vuonna 1964 Intian-matkallaan – hänet haudattiin Bangaloreen – Sesemannin taide muuttui perustavanlaatuisesti. Surutyö, enkelit, surrealistiset piirteet ja uskonnolliset motiivit läpäisivät sen. Värit vaihtelivat vahvoista vihreistä ja keltaisista hilitympiin, tummiin ja harmaampiin sävyihin. Hän palasi Helsinkiin, asui sisarensa luona ja jatkoi ahkerasti maalaamista. Uran aikana hän osallistui lähes sataan näyttelyyn ja loi todennäköisesti yli tuhat teosta.

Vuonna 1959 hän julkaisi omaelämäkerrallisen romaanin Kuvajaisia – Erään

omakuvan taustamaisemaa, ja vielä vuonna 2002, 80-vuotiaana, hän debytoi runoilijana runokokoelmalla Sade kirjoitti lyijykynällä. Silmäsairaudet tarkoittivat, että hän melkein lopetti maalaamisen vuoden 1995 jälkeen. Hän kuoli 21. tammikuuta 2007 Helsingissä.

Sesemann ei koskaan ollut verkostoituja. Hän ei juuri välittänyt Helsingin taidepiireistä eikä seurannut aikakauden muotia. Sen sijaan hän maalasi omia elämänvaihteitaan – lapsuuden muistoja, evakuoinnin traumaa, yksinäisyyttä, eksistentiaalisia kysymyksiä identiteetistä ja poissulkemisesta. Hänen puoliabstraktit, unenomaiset maisemansa ja sisätilansa, poissaoleva katse omakuvissa, junissa ja harmaissa taivaissa muodostavat henkilökohtaisen mutta samalla universaalin tarinan menetyksestä ja muistoista. Se on taidetta, joka puhuu suoraan aikaamme.

Ateneum-näyttely, ensimmäinen kattava katsaus hänen tuotantoonsa, esittelee noin 80 teosta – puolet Suomen Kansallisgallerian kokoelmista, loput muista museoista ja yksityisomistajista. Ensimmäisessä ri-

pustuksessa roikkuu noin 50 teosta; paperipohjaiset teokset korvataan helmikuussa 2027. Kuraattorina toimii kuraattori Anu Utriainen, ja taiteilijan ensimmäinen temaattinen elämäkerta julkaistaan näyttelyn yhteydessä. Näyttely on osa Helsingin festivaalin ohjelmaa vuodelle 2026 ja on avoinna 8. elokuuta 2027 asti.

Elga Sesemann kulki omaa tietään – elämässä ja taiteessa. Nyt, lähes kaksikymmentä vuotta kuolemansa jälkeen, hänellä on vihdoinkin paikka suomalaisen modernismin historiassa, jonka hän ansaitsee. Ateneumin käytävillä tapaamme paitsi maalarin, myös äänen, joka yhä puhuu siitä, mitä tarkoittaa menettää koti, kantaa muistoja ja jatkaa luomista kaikesta huolimatta.

Elga Sesemann maalaustelineen ääressä ateljeekodissaan Kulosaaressa, Helsingissä, n. 1946. Kuva: Constantin Grünberg. Yksityiskokoelma

*Elga Sesemann: Odotus (1946). Kansalliskallerian kokoelma / Ateneumin taide-
museo*

Kuva: Kansalliskalleria / Hannu Pakarinen

ELGA SESEMANN

Elga Sesemann – den självständiga modernisten som målade minnets landskap

Utställning i Ateneum 18.8.2026 – 8.8.2027

När Ateneums bottenvåning den 18 augusti 2026 öppnade sina dörrar för utställningen Modärna klassiker: Elga Sesemann är det mer än en återblick på en nästan bortglömd konstnär. Det är en återupptäckt av en av Finlands mest egensinniga expressionister – en kvinna som vägrade följa trender, lämnade huvudstadens konstvärld bakom sig och målade fram barndomens Viipuri, evakueringsens sår och efterkrigstidens tysta melankoli.

Elga Charlotte Sesemann föddes den 28 mars 1922 i Tienhaara utanför Viipuri i en familj med tyska rötter. Hemmet var flerspråkigt: tyska med modern, ryska med fadern, finska i skolan. Familjen hade bott i området sedan 1600-talet och fadern arbetade vid

en linoljefabrik. Den trygga tillvaron krossades när vinterkriget bröt ut. 1939 evakuerades familjen till Helsingfors. Förlusten av hembygden och den plötsliga uppbrottet skulle bli den röda tråden i hela hennes konstnärskap.

I Helsingfors började hon studera vid Finlands konstakademis skola 1940–1943 och fortsatte vid Fria målarskolan 1943–1944. Men Sesemann var ingen elev som fogade sig. När lärarna försökte styra hennes arbete för mycket avbröt hon studierna. Hon ville måla på egna villkor. Redan 1943 debuterade hon, och i mars 1945, bara 23 år gammal, slog hon igenom med sin första separatutställning på Taidesalonki vid Unionsgatan. Kritikerna jämställde hennes intensiva kolorism

med Edvard Munch och Helene Schjerfbeck. Hon målade ofta med palettkniv, lade färgen i tjocka, expressiva lager och skapade stadsvyer, interiörer och självporträtt fyllda av efterkrigstidens ensamhet och oro.

Hennes första separatutställning i Helsingfors fick i huvudsak positiva omdömen, även om Hufvudstadsbladet hade vissa invändningar:

”Formellt sett ger Elga Sesemanns måleri ännu så länge skäl till inte så få invändningar, förklarliga nog i betraktande av konstnärinnans ungdom. Framför allt efterlyser man i hennes bilder en fastare och hellare gestaltning av formen. Också färgen, där gula och gulgröna toner ofta dominerar, kan stundom verka väl suddig och oren. Det

*Elga Sesemann: Kahvilassa (1945). Kansallisgallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo.
Kuva: Kansallisgalleria / Hannu Aaltonen*

oaktat gör utställningen såsom det väl bar framgått här ovan ett positivt och framför allt löftesrikt totalintryck Bakom bilderna med deras i min tanke ofta alltför vårdslösa utformning spårar man dragen av en levande människa med en egen och inte alltför alldaglig syn på saker och ting. Det är någonting stimulerande över många av dem."

Också Nya Pressen är tveksman, och tycker att "fröken Sesemann" skulle behöva ytterligare utbildning "Det är säkert riktigt att konstnärinnan tills vidare är återhållsam i fråga om färg, ty formen i och för sig är ett nog så svårlöst problem, i synnerhet om det litterära bildinnehållet. liksom här. i särskild grad upptar skaparens fantasi Formstudiet bör fröken Sesemann dock oaktat sin naturliga fallenhet för formen, med större allvar än hittills beflita sig om Att formen redan är rätt så god är alldeles inte nog. den bör vara betydligt fastare än den är. Det vore kanske nyttigt om hon. medan hon väntar på att hennes färglängtan ger sig starkare tillkänna, skulle gå in vid skulpturateljén i Akademiens skola."

I Nya Pressen ansågs Elga Sesemann år 1947 höra till samma grupp som Pörtom-konstnären Viktor Dalbo, Åke Laurén, Seppo Näätänen och Werner Aström.

Under en total solförmörkelse i juli 1945, gifte hon sig med konstnärskollegan Seppo Näätänen. Paret flyttade först till en ateljévåning på Brändö, men i slutet av 1940-talet gjorde de ett radikalt val: de lämnade huvudstaden och byggde ett ateljéhem i det avlägsna Ruovesi. Där, omgivna av skog och tystnad, arbetade de sida vid sida i nästan två decennier. Naturen och platsen blev en ny källa till inspiration, men minnena från Vii-puri och flykten fortsatte att spöka i bilderna.

När Näätänen 1964 dog i cancer under en resa till Indien – han begravdes i Bangalore – förändrades Sesemanns konst i grunden. Sorgarbetet, änglar, surrealistiska drag och religiösa motiv trängde in. Färgerna gick från starka gröna och gula till mer dämpade, mörka och gråa toner. Hon återvände till Helsingfors, bodde hos sin syster och fortsatte att

måla flitigt. Under hela karriären deltog hon i nästan hundra utställningar och skapade troligen över tusen verk.

1959 publicerade hon den självbiografiska romanen Kuvajaisia – Erään omakuvan taustamaisemaa, och så sent som 2002, 80 år gammal, debuterade hon som poet med dikt-samlingen Sade kirjoitti lyijykynällä. Ögonsjukdomar gjorde att hon nästan slutade måla efter 1995. Hon avled den 21 januari 2007 i Helsingfors.

Sesemann var aldrig en nätverkare. Hon brydde sig lite om Helsingfors konst-kretsar och följde inte tidens mode. I stället målade hon sina egna livsskeden – barndomens minnen, evakuerings trauma, ensamheten, existentiella frågor om identitet och utanförskap. Hennes halvabstrakta, drömlika landskap och interiörer, de frånvarande blickarna i självporträtten, tågen och de gråa himlarna bildar en personlig men samtidigt universell berättelse om förlust och minne. Det är konst som talar direkt till vår tid.

Ateneums utställning, den första heltäckande översik-

ten över hennes produktion, visar omkring 80 verk – hälften från Nationalgalleriets samlingar, resten från andra museer och privata ägare. Cirka 50 verk hänger i den första hängningen; pappersbaserade verk byts ut i februari 2027. Kurator är intendent Anu Utriainen, och i samband med utställningen publiceras den första tematiska biografien om konstnären. Utställningen ingår i Helsingfors festspels program 2026 och pågår till 8 augusti 2027.

Elga Sesemann gick sin egen väg – i livet och i konsten. Nu, nästan tjugo år efter hennes död, får hon äntligen den plats i den finländska modernismens historia som hon förtjänar. I Ateneums salar möter vi inte bara en målare, utan en röst som fortfarande talar om vad det innebär att förlora ett hem, att bära minnen och att fortsätta skapa trots allt.

Elga Sesemann, n. 1945. Kansalligallerian kokoelma, taiteilijahaastatteluiden tausta-aineistot.

Elga Sesemann: Juna (1968), Kansallisgallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo, Yrjö ja Nanny Kauniston kokoelma. Kuva: Kansallisgalleria / Jenni Nurminen

ELGA SESEMANN

Elga Sesemann – the independent modernist who painted the landscape of memory

Exhibition at the Ateneum 18.8.2026 – 8.8.2027

When the Ateneum ground floor opened its doors to the exhibition *Mother Classics: Elga Sesemann* on 18 August 2026, it was more than a look back at an almost forgotten artist. It is a rediscovery of one of Finland's most headstrong expressionists – a woman who refused to follow trends, left the capital's art world behind and painted the Viipuri of her childhood, the wounds of evacuation and the silent melancholy of the post-war period.

Elga Charlotte Sesemann was born on March 28, 1922 in Tienhaara outside Viipuri to a family with German roots. The home was multilingual: German with his mother, Russian with his father, Finnish at school. The family had lived in the area since the 1600s and his

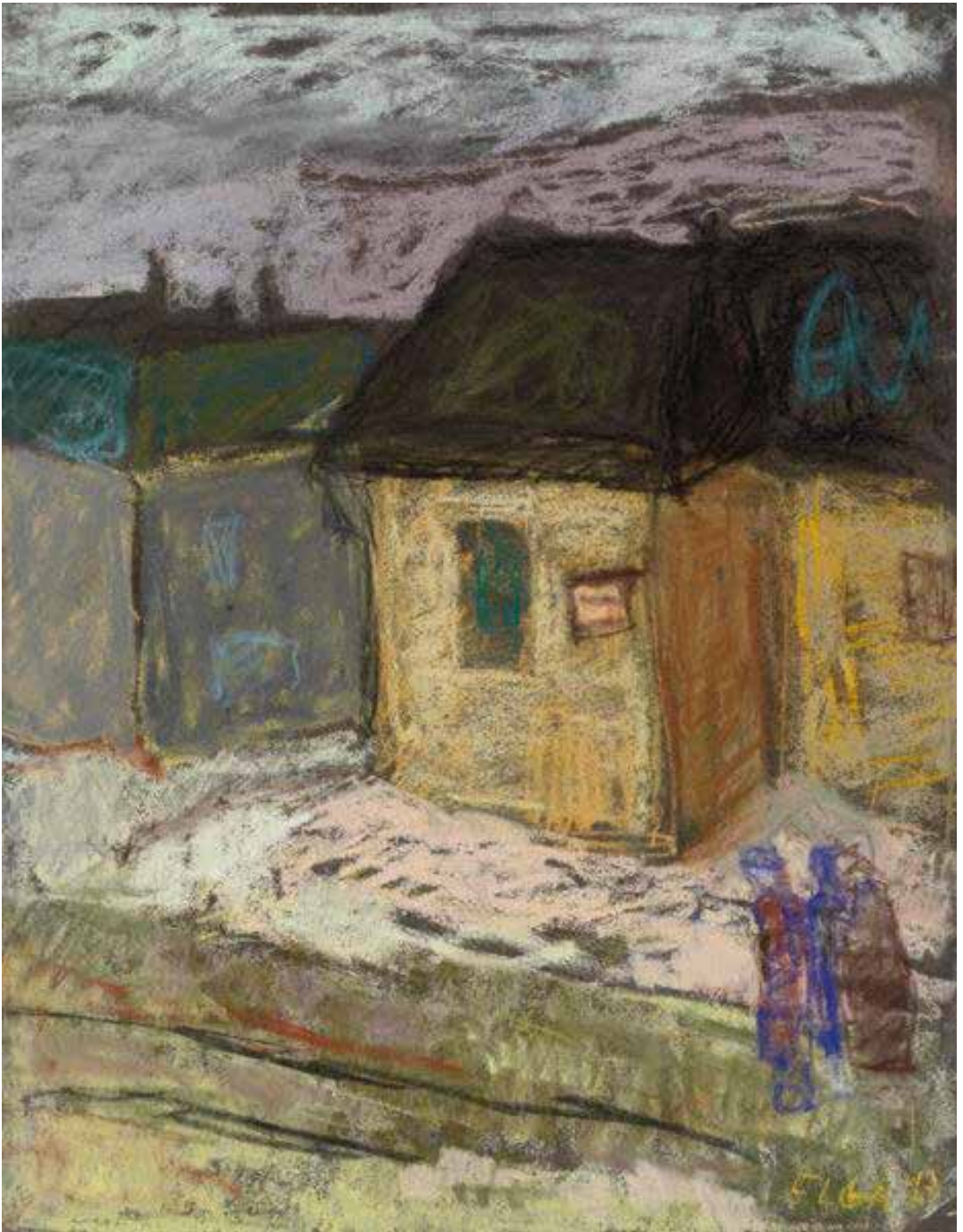
father worked at a linseed oil factory. The secure existence was shattered when the Winter War broke out. In 1939, the family was evacuated to Helsinki. The loss of her homeland and the sudden break would become the common thread throughout her artistic practice.

In Helsinki, she began studying at the Finnish Academy of Fine Arts from 1940 to 1943 and continued at the Free School of Painting from 1943 to 1944. But Sesemann was not a student who complied. When the teachers tried to control her work too much, she interrupted her studies. She wanted to paint on her own terms. She made her debut in 1943, and in March 1945, at the age of 23, she made her breakthrough with her first solo exhibition at

Taidesalonki on Unioninkatu. The critics equated her intense colourism with that of Edvard Munch and Helene Schjerfbeck. She often painted with a palette knife, applied the paint in thick, expressive layers and created cityscapes, interiors and self-portraits filled with the loneliness and anxiety of the post-war period.

Her first solo exhibition in Helsinki received mainly positive reviews, although *Hufvudstadsbladet* had some objections:

”Formally, Elga Sesemann's painting so far gives rise to quite a few objections, understandably enough in view of the artist's youth. Above all, her pictures call for a firmer and more complete interpretation of form. Even the colour, where yellow and yellow-green tones often dominate, can so-

Elga Sesemann: Katunäkymä (1947). Kansallisgallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo, kokoelma Yrjö & Nanny Kaunisto. Kuva: Kansallisgalleria / Jenni Nurminen.

metimes appear too blurred and impure. Nevertheless, the exhibition, as has been well shown above, makes a positive and, above all, promising overall impression. There is something stimulating about many of them.”

The Nya Pressen-newspaper is also hesitant, and thinks that “Miss Sesemann” would need further education: “It is certainly true that the artist is restrained in colour for the time being, because the form in itself is a problem that is difficult to solve, especially when it comes to the literary content of the imagery. Like here. The study of form, however, Miss Sesemann, notwithstanding her natural aptitude for form, should be more serious than hitherto concerned herself with the study of form. It should be significantly firmer than it is. It would perhaps be useful if, while she waits for her longing for colour to make itself felt more strongly, she were to go into the sculpture studio in the Academy’s school.”

In 1947, Elga Sesemann was considered in Nya Pressen to belong to the same group as the Pörtom artist Viktor Dalbo, Åke Laurén, Seppo Näätänen and Werner Aström.

During a total solar eclipse in July 1945, she married fellow

artist Seppo Näätänen. The couple first moved to a studio apartment in Kulosaari, but at the end of the 1940s they made a radical choice: they left the capital and built a studio home in remote Ruovesi. There, surrounded by forest and silence, they worked side by side for almost two decades. Nature and the place became a new source of inspiration, but the memories of Viipuri and the escape continued to haunt the images.

When Näätänen died of cancer in 1964 during a trip to India – he was buried in Bangalore – Sesemann’s art changed fundamentally. The mourning work, angels, surreal traits and religious motifs penetrated. The colors ranged from strong greens and yellows to more muted, dark and gray tones. She returned to Helsinki, lived with her sister and continued to paint diligently. Throughout her career, she participated in almost a hundred exhibitions and probably created over a thousand works.

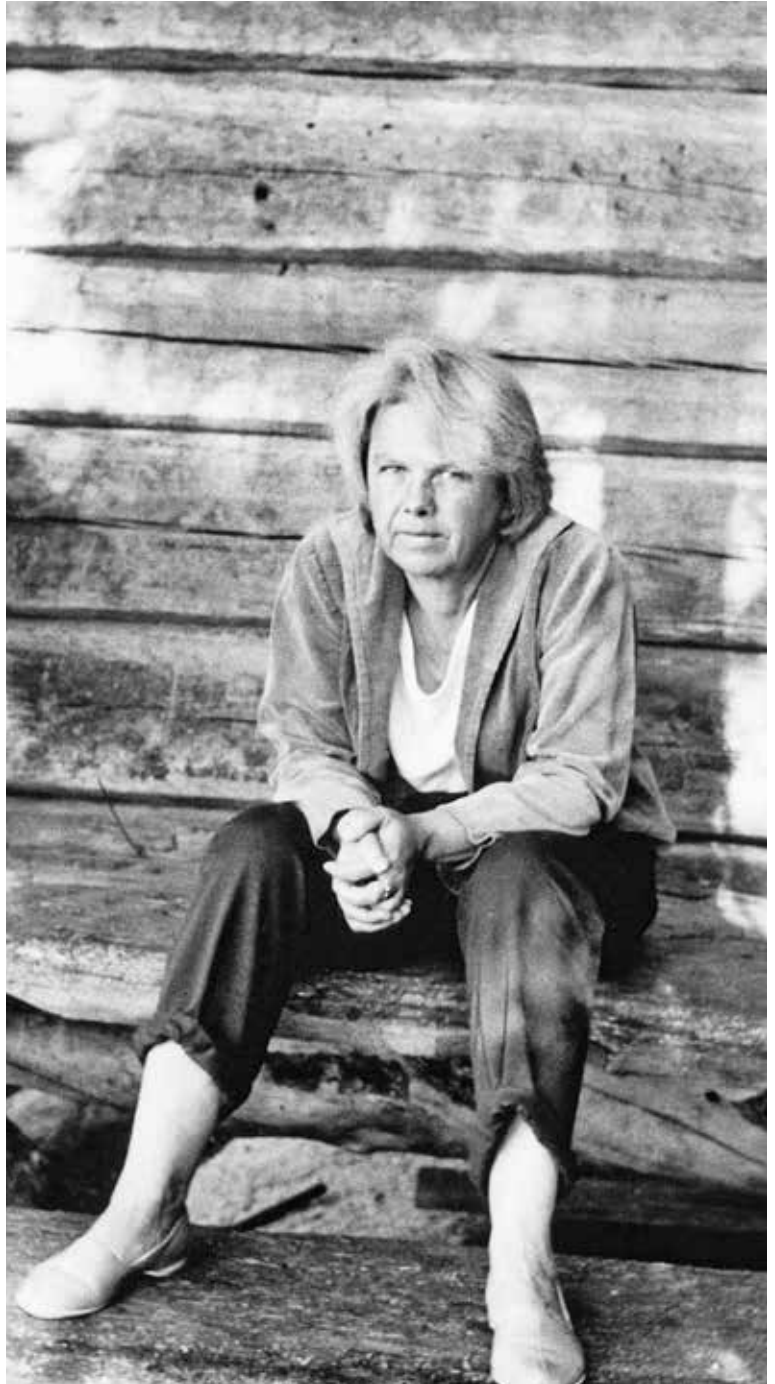
In 1959 she published the autobiographical novel *Kuvajaisia – Erään omakuvan taustamaisemaa*, and as late as 2002, at the age of 80, she made her debut as a poet with the poetry collection *Sade kirjoitti lyijykynällä*. Eye diseases meant that she almost stopped painting after 1995. She died

on 21 January 2007 in Helsinki.

Sesemann was never a networker. She cared little about Helsinki’s art circles and did not follow the fashion of the time. Instead, she painted her own life stages – childhood memories, the trauma of evacuation, loneliness, existential questions about identity and exclusion. Her semi-abstract, dreamlike landscapes and interiors, the absent gaze in the self-portraits, the trains and the grey skies form a personal but at the same time universal story of loss and memory. It is art that speaks directly to our time.

The Ateneum exhibition, the first comprehensive overview of her oeuvre, shows around 80 works – half from the Finnish National Gallery’s collections, the rest from other museums and private owners. About 50 works hang in the first hanging; paper-based works will be replaced in February 2027. The curator is curator Anu Utriainen, and the first thematic biography of the artist will be published in connection with the exhibition. The exhibition is part of the Helsinki Festival’s programme for 2026 and will run until 8 August 2027. Elga Sesemann went her own way – in life and in art. Now, almost twenty years after her

death, she finally has the place in the history of Finnish modernism that she deserves. In the halls of the Ateneum, we meet not just a painter, but a voice that still talks about what it means to lose a home, to carry memories and to keep creating in spite of everything.

Elga Sesemann aitan kuistilla, Ruovedellä, 1969. Yksityiskoelma

